

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
— rîl de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
trăinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napolază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 8

INSERȚIUNILE:

de un șir garnod: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicare.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile nefranțate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

DUPLICITATE.

(R) Nu odată ni s'a dat ocazia să dovedim, că în privința cultului kossuthist, Ungurii toți sunt o apă. În urma aceleiași educațiuni șoviniste primită în școală, ei toți jură pe Rákoczy și se închină la mormântul „sfântului bătrân”, cum îi zice lui Kossuth. Numai în ceea ce privește metoda politică, felul de manifestare a sentimentului lor, există deosebire între veritabilii kossuthiști, cei ce luptă sub steagul lui Kossuth și Ugron, și între mamelucii de bastină ai lui Tisza ori Széll.

O probă mai nouă despre asta s'a dat, în scris, chiar zilele trecute. Eötvös Károly publicase adică în „Egyetértés” memoriile lui Károly Gábor. Fiind vorba despre cele dintâi 3000 fl. ce i s'au trimis „guvernatorului” — așa-i ziceau ei lui Kossuth — pentru a-și acoperi cheltuielile „curții”, Károly lauda pe Wekerle, prim-ministru pe acea vreme, care a dat numai de cât 500 fl. și pe actualul ministru Hegedüs Sándor, p'atunci șarist guvernamental, care a dat și el cu plăcere câte-va sute, putându-se ast-fel plăti numai decât 3000 fl. „doctorului de curte” al „sfântului bătrân”, și încă Wekerle ar fi zis celor ce colectau: „Ve rog să contact și pe viitor la ajutorul meu. Dau cu plăcere”.

Că fostul primconsilier al M. Sale Monarhului era de alt-fel kossuthist nu se poate mai bun, rezultă și din faptul, că tocmai pe când era prim-ministru și ministru de finanțe, el a cumpărat pe seama museului niște lăzi închise cu documente ce au rămas dela Kossuth. Sute de mii s'au dat pentru lucruri pe cari nici nu le-au văzut, dar cari desigur că numai interesante și importante n'au fost. Pentru-că atât bătrânul Kossuth, precum și „palatinul” său Heffy Ignácz, au exploatat ei toate documentele ce au avut, scoțând volumul „Irataim az emigrációból”. Evident deci că banii s'au dat numai ca fiit lui Kossuth să aibă ce prăda și să se acopere datorile de partid... Banii statului s'au cheltuit așa dar pentru agitațiuni kossuthiste: p'atunci chiar Ungurii îi purtau pe Kossuth d'a lungul și d'a latul țării, făcându-i primiri ca unui împărat, până ce și-au dat în petec la Dobrițin, unde s'a cântat „Jaj de hunczut a német”...

Era de altfel secret public, că Wekerle a căzut dela putere și din grația M. Sale mai ales din pricina rolului dublu ce l'a jucat: în calitate de consilier al Monarhului pe care la 1849 Kossuth îl detronase, cochetase adică cu Kossuthiștii!

Cu cât vremea trece, cu atât mai multe turpitudini de felul acesta ies la iveală.

Astfel în „Arad és Vidéke” (dela 17 c.) citim următoarele rânduri ce primesc dela Budapesta:

„In cercurile politice se întrebă mulți că Eötvös Károly de ce a întrerupt publicarea memoriilor contelui Károly Gábor.

După părerea partidului guvernamental, tocmai acum începea adică partea interesantă, unde Eötvös enarează cum și Wekerle Sándor și Hegedüs Sándor au dat atât de bucurios bani pentru cumpărarea bibliotecii lui Kossuth.

— Biblioteca lui Kossuth care va să zică totuși pe banii guvernamentalilor a fost cumpărată, — se zicea în toate părțile.

„Auzind despre aceasta Kossuth Ferencz, a scris îndată lui Eötvös Károly și l'a rugat că pentru a se evita ori ce explicațiuni și neplăceri, să întrerupă publicarea memoriilor lui Károlyi. Dar Eötvös i-a făcut pe voie.

Noi credem însă că nu atât Kossuth Ferencz, cât mai ales fruntaș guvernamental, poate chiar și Széll — dar Hegedüs desigur! — vor fi rugat pe Eötvös să întrerupă publicarea memoriilor... Li-e teamă să n'ajungă în situațiuni false, cum a pățit o Wekerle, și, de sfântă le va fi memoria lui Kossuth, dar draguța de putere totuși îi încălzește mai mult!

Ori și cum ar fi, dar deja din cele publicate până acum de Eötvös, și nedesemnate de nimeni, rezultă că consilierii de ai tronului au alimentat mai ales propaganda kossuthistă de pe vremuri. Corifeii guvernamentali au dat bani din greu — și desigur, s'a dat și din fondul secret! — pentru ca Kossuthiștii să se întărească și să poată asupra Vienei.

Nu-i vorba, în politică acestor apucături li-se zice și împărțire pe roluri. Tot atât de adevărat este însă, că purtarea aceasta a consilierilor tronului se poate numai și — duplicitate, care din punctul nostru de vedere este cu atât mai de condamnat, cu cât ea a avut de scop nu stoarcerea libertăților dela un stăpânitor autocrat, ci unui monarch bun i-s'au creat situațiuni grele și astfel noue, naționalităților, ni s'au aplicat măsuri și legi s'au creat cu scop să ne slăbească... Toate acestea în interesul unei utopii, carei Kossuth i-a fost cel mai cald apostol.

Autonomia catolică. Pertractările curg într-una în afacerea autonomiei catolice, pentru care luptă astăzi episcopatul maghiar-romano-catolic din Ungaria. Prelatul-canonice Rainer, Szapáry Gyula și Apponyi au avut o consfătuire cu cei trei delegați ai episcopatului catolic: Cardinalul Schlaich și episcopii baron Hornig și Szmeccányi Pál.

Deși ministrul Wlassics în expozeul bugetului resortului său a încungiuat cu mult tact afacerea autonomiei catolice, se pare că pe tăcute mișcarea „patriotică” de a reduce toate bisericile greco-catolice din țară sub autonomia maghiar-catolică, e pe calea realizării.

Convenția financiară ungaro-croată Comisiunea regnicolă prezidată de Tisza Kálmán, delegată în afacerea convenției financiare croato-slavono-ungare a ținut Duminecă ședință, la care au luat parte din partea guvernului ministrul Széll, Lukács László, Durányi și Cseh Ervin. Comisiunea a discutat proiectul de răspuns la adresa croată, redactat de raportorul Falk

și l'a primit în întregime. Răspunsul conchide, ca pertractările între cele două comisiuni să se continue oral.

Răspunsul va fi tradus în limba croată și va fi înaintat în acea limbă și în limba maghiară, prezidiului comisiei croate.

Fuziunea independenștilor! De un timp încouace au avut loc mai multe pertractări între fruntașii fracțiunilor Ugron și Kossuth, asupra unei eventuale fuziuni a lor. Cu deosebire în fața alegerilor, majoritatea membrilor din ambele părți sunt înclinați pentru o concentrare independenștă.

Cu toate astea, Ugron Gábor a declarat, că el personal nu va intra în partidul kossuthist, dar nu vrea să influențeze pe membrii grupului său întru a se hotărî pentru sau contra intrării în tabăra lui Kossuth.

Polonyi, deși s'a retras din partidul lui Ugron, nu are de gând să intre sub șefia lui Kossuth Franței; ear Saluha István, a declarat, că va rămâne lângă Ugron.

Și atunci, când va pleca Ugron în staulul guvernamental? — întrebăm noi.

Rezultatul practic al pertractărilor dintre fruntașii celor două fracțiuni pare a fi, că nu se vor combate unul pe altul, nici nu și vor pune contra-candidați cu ocaziunea alegerilor.

Instrucție și Wlassics

Cu ocaziunea discuțiunii bugetului ministerului cultelor, prin discursuri palide și fără vlagă au căutat să-și dovedească prezența în parlament mai mulți minorum centium.

Afară de unele tămăieri ce s'au făcut ministrului Wlassics pentru „patriotică” sa politică școlară; și afară de câteva erupțiuni șovinite, prin cari a fost învinuit ministrul că nu e destul de agresiv față cu naționalitățile, aproape nimic n'ar fi de înregistrat, — cu atât mai ales, cu cât e cunoscută metoda de a face politică-culturală a ighemonilor noștri, ca și un cântec de flașnetă, care se repetă — de trei-zece de ani, prin învârtirea nivelului unei hurube, de un invalid.

Preocupățiunea cărmuitorului trebilor culturale nu este ridicarea nivelului cultural, ci lăsarea lui în păraginire, uitarea de el, în goana nefârșită și fără spor spre maghiarizare.

Foarte adeseori vedem în ziarele maghiare plângeri din parte maghiară, ba au fost chiar deputațiuni la ministru, cerând școale! Și ministrul ce face? Inștie școale și dascălii, cari stau pustii, — printre naționalități.

Între naționalități se fac școale maghiare, între naționalități se icuiesc coloniști maghiari; drepturile naționalităților sunt stânjenite, pentru a maghiariza. Și rezultatul este, — că pe când naționalitățile nu se maghiarizează, pe atunci maghiarii emigreză, ear' cei ce rămân, rămân în întunecime morală și intelectuală, lipșiți de școală.

Învățământul universitar chiar, care are o considerabilă vechime în Ungaria, a dat și dă el roade multumitoare, este el la nivelul cerut?

Ne aducem aminte de congresul studentesc dela Paris, cu care ocaziune studenții maghiari s'au ilustrat prin — tăcere; din sutele ce au fost acolo dintre dinși, nici unul n'a fost în stare să lege două vorbe franțuzești.

Dar ea să nu mergem așa de parte: Deputatul Tisza István, ridicând cuvântul la discuția bugetului lui Wlassics, a spus că nu se învață nici nu se știe carte la facultatea de drept din Budapesta. Știința nu se aprofundează și nimeni, nici chiar profesorii nu-și dau silințe să îndrume la o cunoaștere și elaborare a materialului de știință.

Ear un ministru, care în aceste condițiuni prezintă un buget de milioane, menite nu spre îndreptarea rețelilor ci spre coruperea de conștiințe și caractere naționale, este preamărit de ceata șovinistă, este un fruntaș al guvernului din Ungaria.

Politică culturală nu este aceasta, ei buturugă în calea progresului.

DUELURILE.

Mania duelurilor a devenit azi nu numai a sfârșitului, boala socială ci a adării. foarte departe timpul, când societatea onenească se va pute odată desbăra de nebulia aceasta.

Numai zilele trecute avurăm privilegiul să înregistrăm un duel sângeros și cu sfârșit mortal, petrecut între doi ofițeri, și — estă acum avem înaintea noastră un alt caz, tot de aceeași natură. Sublocotenentii de honvezi Stankovics și Kaiser din Varasd, din pricina unui schimb de vorbe au ajuns la duel cu pistolul. Din distanță de 35 pași a avut să impuste fie-care de câte două ori. La a doua împușcătură, glonțul lui Kaiser s'a înșipt în plumăna din stînga a lui Stankovics, care imediat a căzut grămadă mort, scaldat în sânge, pe terenul luptei.

Un alt caz însă, cu mult mai caracteristic și de-o clasică rebusie a duelului, în urma căruia omul e împins să verse sânge și să stingă vieți de om, îl găsim descris într'un ziar unguresc din Budapesta, în următorul chip:

„Nu îndrăsnim s'o spunem, că silința de duel a societății moderne e o mișelie, o ticăloasă lașitate. Înregistrăm numai simplu cazul următor: În Mörching niște ofițeri germani și au petrecut împreună până seara târziu; au mâncat bine și au beut mult. Seara târziu deja, căpitanul Adams în stare de beție a început în dreapta și în stînga să spargă pahare și sticle. Rûger, medic-superior de regiment, fiind tot treaz până în capăt, a vrut să împiedice pe căpitan în scandalul ce-l pornise: s'a pus lângă el cu rugarea, să nu mai facă asemenea lucruri. Căpitanul însă, tocmai fiindcă era rugat, a început acum și mai cu grosul să trântescă la pahare, astfel, că medicul l'a prins de mână, ca să-l împiedice în această „petrecere”.

Răspunsul căpitanului beat a fost, că cu mâna liberă a tras medicului o palmă strajnică peste obraz. Cunoșcând grozăvenia silei cu duelul, medicul militar Rûger a provocat imediat pe căpitanul, care la auzul condițiilor, nu mai puțin grozava, s'a trezit

numai decât din beție și s'a depărtat. Ear Rümer 'și-a propus, să nu plece acasă până nu repară pata ce i-s'a pus pe onoare.

Peste noapte soția medicului a vestit pe bărbatul său, că un băiat de-acasă e foarte greu bolnav și e poștit medicul să plece acasă. Rümer însă a înștiințat soția, că de astădată nu poate să meargă! La petrecere fusese de față și un frate mai mic al medicului, locotenentul Carol Wilhelm Rümer, care iubia foarte mult pe fratele său medic și care știa ceea-ce se petrecuse. Tinerul locotenent era și el amețit și în stadiul acesta așa s'a gândit, că fratele său medic trebuie să plece numai decât acasă, la patul bolnavului copilăș. Ce-a făcut deci? Înșoit de căpitanul Hofmann și Rademacher, tinerul locotenent, beat cum era, s'a dus de-a dreptul la locuința căpitanului Adams și, fără să zică o vorbă, a scos revolverul și l'a împușcat ca pe-un câne.

Pentru-ce? — Numai pentru-ca fratele său, medicul, să poată merge acasă la copilul bolnav.

A fost un erou și un păturos ordinar locotenentul Rümer, când a săvârșit acest fapt îngrozitor. Dar' chiar în capul său amețit de alcool s'a produs ideea, că atunci, când la patul fiului bolnav e chemat de soția iubitoare, — fratele său n'are voie să duce cu căpitanul pricinași! În ce chip era deci să împiedece el duelul acesta? Așa, că în stadiul său de beție — se face ucigașul ordinar al căpitanului, care ofensează pe fratele său.

Căpitanul beat Adams 'și-a meritat soarta tragică, dar 'și-a meritat pedeapsa și locotenentul Rümer, care a fost apoi osândit la 12 ani de robie și la exil pentru todeauna din miliție.

Și oare pentru-ce a trebuit să se întâmple întreaga această istorie oribilă a „afacerii de onoare“? Pentru-ce? — Numai pentru beția unui domn oficer.

Să răspundă cel cu mâncărimea de-a provoca „dueluri“, pentru ori-ce fleacuri și nimicuri!

Din România.

Situația dlui Carp. „Apăr. Naț.“ de Luni scrie: „Azi se comenta la Cameră într'un grup de guvernamentali, declarația făcută de dl Carp, unor amici ai săi, în sensul că îndată ce proiectele sale financiare și impozitele se vor vota, își va da

demisiunea din prezidenția consiliului. Aceasta demisiune a explicat o dl Carp în modul următor: „Sunt convins, că majoritatea, în frunte cu dl Cantacuzino, vor căuta, după votarea proiectelor guvernului, să-mi facă dificultăți mari. Din această cauză, țin ca să demisionez mai înainte de a mă sili ei să fac acest pas“.

Reserva Băncii Naționale este în creștere, în total, cu 7,000.000 lei; rezerva metalică de aur este în plus cu 7,300.000 lei, iar tratela de aur în minus cu 2,096,000 lei, argintul prezintă un spor de 1,700.000 lei.

Portofoliul este în scădere cu 4.170.000 lei la avansurile pe efecte publice cu 5.700.000 lei aproape.

Biletetele în circulație au produs o creștere de 11 milioane jum. ca urmare a măririi rezervelor.

Din străinătate.

Noul cabinet italian. Noul cabinet italian s'a constituit în afrișit. Zanardelli a luat prezidenția fără portofoliu, Giolitti internele, Prinetti, externele, Concoortu justiție, Galimberti poștele și telegraful, Nasi, instrucția, Girosso, lucrările publice, Picardi, agricultura, Wollenberg, finanțele, di Broglio, tezaurul, general Ponza, ră-boiul, amiralul Morin, marina. Acest cabinet e rodul necesității absolute. Durata vieții sale atîrnă de atitudinea extremei stîngi și a grupet Radini.

Afară de Zanardelli, Giolitti și Prinetti, acest cabinet constă din alți oameni de că-acșia ce erau publicași prin zisre în ultime zile. Alestuirea lui dovedește că a fost de greu pentru Zanardelli să trîngheze cabinetul, din care fără îndoială el e omul cel mai însemnat.

O experiență parlamentară de 40 de ani se așează în el cu o adîncă știință juridică.

A trebuit să urmeze multa tratative până să se ajungă la acest cabinet.

Tratativele cu radicalii au dat nasco deoare-ce pretențiunile lor (ștergera din budgetul marinei și al ră-boiului a cheltuielilor extra-ordinare pentru noul tunaj și pentru sporirea vaselor de ră-boiu) nu au fost acceptate de Zanardelli. Programul radicalilor mai constă în scoborirea pretului sărei la 25 centesimi kilogramul, în suprimarea vămii pe făină, în micșorarea vămii pentru cereale la 5 lire de tonă.

Aceste reforme ar fi micșorat cu 70 milioane veniturile.

Zanardelli ar fi acceptat acest program cu condiția de a-l executa în termen de două ani și ca extrema stîngă să recunoască necesitatea absolută a cheltuielilor

extraordinare de ră-boiu. De aci a provenit ruptura. Radicalii ar fi consumit bucuros, dar se temeau de batjocura tovarășilor lor social-democrași și republicani. Zanardelli trebuia să aleagă între a se retrage sau a urma cu orice preț cabinetul în care sunt reprezentate numai trei grupe: a lui Zanardelli, a lui Giolitti și a lui Prinetti. Prima numără 60, a doua 35, a treia 15 membri.

Programul economic al cabinetului e acceptabil și de către radicalii. Giolitti, Prinetti și Wollenberg au în minte o reformă de impozite pe baza unui sistem personal progresiv.

Crisa în Bulgaria. Cabinetul Petroff este însărcinat să gureze afacerile până-ce starea prințului Boris va permite prințului Ferdinand să cheme pe șefi de partide în vederea formării unui cabinet de coalție.

„Swet“, iar guvernamental, și „Novivjec“, iar stambulovist publica articole moderate, dar energice, contra comitetului macedonean, zicînd că el este cauza dificultăților diplomatice ce îndură Bulgaria.

Reforme în presa română.

Reforme mari par a se introduce în presa română. La „Telegraful Român“ politica cea mare o face Lazar Don Jaanul. Ear' privitor la redacția „Tribunei“ ni-se scriu din Sibiu următoarele:

„Este lucru frumos ca un Român să colaboreze la foile politice ungurești? Am constatat pe baza argumentelor neresturnabile, că unii Românii bin nu-i este iertat să contribuie la înăirarea presii maghiare, care are menirea a ne lopi pe noi. Intrebăm pe dl Vasile Mester, colaborator intern al „Tribunei“: este de acord în chestia asta cu noi? Și dacă da, cum vine, că dsa astăzi face parte din redacția unei foi românești ear' mai înainte fusese colaboratorul unor foi maghiare din Buapesta? Lasăm la aprecierea publicului să judece, ce încredere pot inspira scrierile și opiniile politice ale unui gazetar român de talia dlui Mester Vazul? Într-un înșă „Tribuna“ pare dator să își murească: cum se face că are în redacție un individ, a cărui activitate în presa maghiară a reprobato odată, dacă ne aducem în bi e aminte? ...

Ear' din Budapesta primim următoarele:

„In numărul din urmă al „Tribunei Literare“ vedem că a intrat ca colaborator acolo și uenicul dlui Alexiei dela „Poporul“, individul Dionisie Stoica; la „Poporul“ scria sub pseudonimul Dionis și până acum s'a făcut celebra prin traducerea Szózatul, într'o limbă execrabilă și în versuri neghioabe, cum s'ți spus și D-Voastră... Va să zică, cel căror le abziece dl Alexiei, găsește găzduire la venerabilul fost president dl dr. Rașiu. Bună reformă s'a introdus în presa română! Se imprumută cu redactorii nu numai zărele române din Sibiu, dar

„Tribuna“ se imprumută cu redactorii d la „Poporul“, — după ce imprimatură tatăru pe Mester Vazul dela o foaie ungu rească. I-a fost dat dlui Rașiu gloria să l troducă asemenea reforme, care desigur vo salva cauza națională atât de slab servit de dsa!

Noutăți

Arad, 20 Februarie n. 1901.

Un archiduce—pictor. Se anunță din Viena, că archiducele Otto, fratele moștenitorului de tron Francisc Ferdinand, se ocupă cu mare ritmă de arta picturii, și în fiecare zi petrece mai multe ore în sala Academiei pentru arte. În timpul de față archiducele lucrează la unele tablouri de vîntătoare, ale căror conture le-a copiat după natură.

Gospodărie „patriotică“. După cum aflăm din rapertul Curții de Compturi, în al treilea sfert al anului trecut s'au cheltuit de stat peste credit 10,259.349 cor. 30 fl. Ministerul de finanțe a cheltuit cu 6464.764 cor. 77 fl. mai mult decât era stabilit prin budget. În al doilea rînd vine între risipitorii ministerul cultelor și instrucțiunii publice, care a cheltuit enorm cu subvenționarea Operei și Teatrului național.

Din banii țării, — poftă bună!

Total pentru maghiarisare. În 1897 comisia financiară a Dietei ungurești a ținut o ședință, în care s'a desbatut proiectul de lege privitor la copiii găsiți. În cursul dezbaterii Barta Ötön a cerut, ca copii de țîță, dintre cei găsiți, să fie dați în creștere vîduvelor maghiare. După mai multe discuție, propunerea lui Barta a fost primită în unanimitate.

Neorolog. Din șiria ni-se anunță încetarea din viață a fruntașului Petru Secula, mare proprietar și fost mul timp primar al comunei. Din parte întristatei familii primim următorul anunț de moarte:

Subscrișiți cu inima frîntă de durere aduc la cunoștință încetarea din viață a iubitului soț și tată Petru Secula, întimplat la 5[18 Februarie a. c. În etate de 60 ani înmormîntarea se va face M-rcuri, în 7[1 l. c. la orele 2 după amiază. Șiria, la 5[1 Februarie 1901. Fie-i țîrta ușoară și memoria binecuvîntată! Presida Secula născut Farcașiu, soție; Arentie, Traian, Elena, Cornelia, fi și fiice.

Incetarea „Foi Pedagogice“.

Cu „Foaia Pedagogică“ din Sibiu, care, implinindu-și abia patru ani de existență, s'a văzut silită a-și sista apariția, ni-a dispărut un harnic tovarăș din câmpul de luptă pentru emanciparea noastră culturală. Nu putem trece la ordinea zilei peste această încetare, ca peste un simplu fapt divers, ci trebuie să-i dăm importanța ce i se cuvine.

E mult de cînd la Sibiu s'a creat un centru pedagogic luminos prin activitatea lui Ioan Popescu, bărbatul, care, pătuns de știința germană și entusiast aderent de principii al lui Herbart, s'a făcut întemeietorul literaturii noastre pedagogice. De răz-le științei lui nu ne-am încălzit numai noi, ci chiar și frații noștri din România, cari deja pe la anul 1868 li trimiseseră următoarea adresă recunoștitoare:

„Avînd în vedere opul intitulat „Compendiul de pedagogie“, colaborat de dl Ioan Popescu, profesor în Sibiu și considerînd, că acest op conține lumină și cuno-

ștințe, cu cari cei însărcinași cu învățatura copiilor se pot servi a-și îndeplini fiecare datoriile misiunii ce le este încredințată în scopul formării tinerimei, — ministerul recomandă prin această citatul op tuturor domnilor institutori, institutrice și directori de școale normale pedagogice din țară, exprimîndu și toideodată vîntele sale multumiri d lui autor pentru zebul și activitatea, cu care lucrează în sfera educațiunii noastre.“

Murind Ioan Popescu, la 1892, el a lăsat Transilvania plină de dascăli, eșiți de sub mîna lui, ear la Sibiu un corp didactic, ce profesă principiile lui, lărgite însă prin elevii eșiți din școala Zilleriană dela Iena. Văzînd acești profesori necesitatea tot mai mare a unui organ pedagogic, care pe învățătorii activi să-i țină în continuă și caldă legătură cu știința, au hotărît publicarea „Foi Pedagogice“, ear în fruntea ei au pus pe Dr. D. P. Barcianu, care de curînd depusese spada politică pentru a-și relua condeiul sau cel bine-cunoscut.

Față de revistele noastre pedagogice de până acum, — precum au fost „Școala română“ (Sibiu 1876—78), „Școala și familia“ (Brașov 1886—88), „Școala populară“

1) „Buletinul Instrucțiunii publice“ pe 1867—68 p. 285.

(Gherla 1893—1897) și altele, — noua publicațiune periodică a dlui Barcianu se prezenta incontestabil superioară din punct de vedere științific. Și meritul ei era, de-a nu se pierde în lungi și migăloase expunerii teoretice, ci de-a insista consecvent asupra pedagogiei aplicate, prin un lung șir de lecțiuni-modele, cari învățătorilor să le servească de orientare. Lectura ce oferia „Foaia Ped.“ a fost deci și a rămas până la sfirșit o lectură serioasă, destinată pentru specializarea învățătorului și conformă cu exigențele rașionale ale învățămîntului modern.

Ori cît de evidentă este utilitatea unui organ pedagogic de felul acesta, ori cît de îndreptățite sunt tendințele de a se da corpului didactic o hrană intelectuală superioară, încercarea a rămas infructuoasă și redactorii revistei au trebuit să se convingă, că țîr-nul nu este de ajuns pregătît. Astfel ei 'și-au încetat activitatea după patru ani de muncă împreunată cu mari cheltuieli.

Se vede deci, că cu toată școala noastră pedagogică sistematică de pîră acum, n'a sosit încă timpul, ca învățătorii noștri să li se poată vorbi mai cu cheie, mai științificește, ci gradul lor de cultură tot mai reclamă încă o materie ușoară, variată, distractivă și populară. Numai în forma aceasta,

absolut populară, cu istorioare de ale lui Pestalozzi, cu povestii de ale Gertrudei cari copiii s'îi, ar pute pe semne să existe o vîntă pedagogică între învățătorii noștri. Tri certificat, — dar' certificat!

Mai rezultă apoi și altceva din faptul încetării acestei reviste. E puținul spirită jertfă al învățătorilor, atunci, când e vorba de chiar interesele lor. Eată anume „Foaia Pedagogică“ cum își motivează încetarea:

„Multimea învățătorilor nu s'a arătat prietenoasă acestei idei. Intrînd și ea în curentul general, care în asigurarea căm mînaș grăbnică a părții materiale a chemării vîntă lucrul principal și dînd de tot puțin sprijin interprinderii noastre literare... aflăm că prisos a mai continua“...

Au observat adecă redactorii revistei, că preocupățiunile actuale ale învățătorilor cad în afară de calea, pe care voiau dîna s'o duă și că dascăli noștri merg cu „curentul general“ (dacă nu chiar în fruntea lui!), care în partea materială a vieții vîntă toată fericirea sa.

Pedagogii noștri harnici din Sibiu au ochi ageri și au văzut foarte bine. Poporul nostru astăzi, într'adevăr, se găsește într' un curent de acest fel. Și din o parte și din alta se aud știri despre tendința de înal-

Pentru soldații rezerviști. Ministrul de război a dat zilele trecute un ordin de cuprins, ca rezerviștii seraci, dacă au să se prezinte la deprindere de arme în departări peste cinsprezece chilometri de la locul ubicațiunii lor, să le se dea bani de călătorie, când pleacă la deprindere și când se reintorc acasă.

Datările bisericii ortodoxe. Cetim în gazetele din România, că Sinodul din Petersburg va trimite o delegațiune din membrii săi, cari să facă o anchetă în România asupra adevăratelor datine ale bisericii creștine ortodoxe. — Probabil, că comisiunea va veni și în Ungaria.

Cununie. Dl Ioan Morariu, ales preot în Micălaca, și-a serbat Duminecă (17 l. c.) cununia cu doamna Emilia Goldiș în biserica din Micălaca, în asistența unei publice numéros.

Studentii români la Paris. Sâmbătă seara la cafeneaua Voltaire a avut loc o întrunire a „Uniunii studenților Latini”, secțiunea română din Paris. La ordinea zilei a fost: Darea de seamă a d-lui Durand, președintele, asupra congresului „Uniunii”, ținut la Paris în vara trecută; proiectul congresului viitor, care se va ține la Roma în Aprilie viitor; apoi proiectul de organizare a unei manifestații la Serbona în onoarea marelui compozitor al gintei latine: Giuseppe Verdi. Proiectul a fost admis în principiu și zilele acestea va fi alcătuit definitiv. Manifestarea va avea loc probabil chiar în săptămâna viitoare.

Concert cu scop filantropic se va da în seara de 23 c. în sala dela „Crucea Albă” (din loc) de către orchestra militară a regimentului 83 de infanterie, cu binevoitorul concurs al societății filarmonice aradane. Programul foarte variat. Orchestra va fi dirijată de domnul capelmaistru I. Patzeller.

Speranța și mântuirea lui Krüger. Nu de mult un redactor dela marele ziar englez din Londra „Pall-Mall Magazine”, a interviwat în Haga pe bătrânul president Krüger al Transvaalului, care i-a răspuns următoarele: „Între toate impregiurările Dumnezeu ne va ajuta: vom învinge până în sfârșit. Te pot asigura, că vom învinge; nu știu cum și când, dar atâta e cert că noi vom rămâne învingătorii. Anglia toate vrea să ni-le răpească și deja ni-a luat toate, numai libertatea nu ni-o poate lua”.

Despre reformele puse în p. actică, înainte de război, Krüger a zis, că Transvaalul a făcut Englezilor mai multe concesii într-o săptămână, decât alt stat în 40 de ani.

Dar Englezii nu s'au mulțumit nici cu asta. Ear' despre călătoria sa în Europa, bătrânul Krüger a spus următoarele:

„Eu n'am putut să rămân la trupe, ca presidentul Steyn, fiindcă sunt foarte bătrân; dar și aici pot să folosesc patriei mele. Îmi pare rău, foarte rău, că soția mi-a rămas în Pretoria, dar mai ales mi-a deplânat patria. Soția mea a rămas cu copiii. Ce-i drept, doi fi mi-au murit: au căzut pe câmpul de luptă. Doi sunt prizonieri, dintre cari unul se află în Ceylon. Așa cred că mi-au murit în război și alții doi, căci de două luni n'am primit știre despre ei și știu că ei totdeauna au stat în rândul celor dintâii în lupte. Mai am încă în război 31 fi și nepoți; dar eu sunt acum prea bătrân, ca să stau alături de dînșii. Despre soția mea asemenea n'am nict o știre de 16 zile; dar pe ea nici n'o compătățimesc, deoarece-ce eu dînsa sunt copiii mei”.

Dela curtea Țarului. Decăd părăshea imperială rusească s'a reintors la Petersburg, în palatul de-acolo al Țarului s'a dat prima serată în 7 l. c., la care însă, din pricina doziului pentru Regina Engliei, numai puțini inși au fost invitați. Serata a fost de un caracter intim și-a avut scopul, să desmintă vestile, că Țarul ar fi recăzut în boala sa de mai înainte. Din contră, Țarul a fost foarte bine dispus și cu toți a vorbit cu multă afabilitate. O neliniște însă cuprins de-o dată pe oaspeții invitați, când Țarul după asta a dispărut pe un timp: toți credeau, că ear' i s'a făcut rău. Iată apoi a reapărut earșii, conducând de braț pe frumoasa văduvă contesă Strowska, cu care până aci conversase în dosul unui fuș de palmieri. Cu toate acestea, oaspeții s'au depărtat cu impresia, că facultatea intelectuală a Țarului este alterată. Părăshea imperială a renunțat cu totul la călătoria ce-o plănuise pentru Riviera, deoarece-ce Țarului nu-i mai face trebuintă, ear Țarevna în curând are să nască, și n'ar vré, mai ales poporul n'ar vré, ca nou-născutul și viitorul Țar, dac'ar fi băiat, să se nască în țară străină.

Datoriile lui Milan. Da, a lăsat după sine și de astea decedatul ex-rege sârbesc Milan, căci om a fost și el. Cu data de 18 l. c. n. se anunță din Viena, că datoriile rămase în urma lui Milan se urcă la cifra rotundă de patru milioane franci.

Bieții Sârbi! ca moștenire au să lungestreze pe urma regelui lor!

După jale bucurie — la curtea sârbescă. Din Belgrad se vestește, că regina Draga-Mașin, soția regelui Alexandru, a născut de curând un băiat deplin sănătos. În cercurile curții evenimentul se ține încă în secret, de-oare-ce abia se împlinesc șapte

ce fără nict o rezervă trebuie să combatem, este înjugarea învățătorilor (și a preoților) în acest curent. Nu ca vânzător de tantieme și de acțiuni, nict ca simplu agricultor și învățator de negoț își poate împlini învățătorul misiunea sa, care este cea mai altruistă și cea mai ideală dintre toate.

Aceste și alte considerații ne fac să regretăm încetarea „Foił Pedagogice”, fapt, care asupra învățătorimii aruncă o umbră așa de puțin favorabilă. În special Sibiul, unde acum curentul materialist pulsează mai viu ca ori și-când, perde unicul drapel al idealismului și al muncii intelectuale desinteresate.

H. Chendi.

luni dela cununia părăshei regale, s'evirșită la 23 Iulie anul trecut.

Un mormânt roman în Buda-veche. Luni, în 18 l. c. n. după amezai s'a găsit în Buda-veche un schelet de om din vremea veche. Scheletul s'a găsit într-o sfuzime de cincî metri, având lângă el: un inel de bronz, o monedă veche, un ucioc spart și o cărămidă în patru unghiuri. Se crede că scheletul e din timpul Romanilor. A fost dus la muzeul antropologic. E probabil, că sunt încă mai multe asemenea morminte vechi romane la acel loc, unde continuă săpăturile.

Studentii condamnați la moarte. Autoritățile militare rusești au osândit la moarte pe șapte studenți din Kiew, cari n'au voit să depună jurământul sub steag, când, din cauza demonstrațiilor dela universitate, fuseseră, drept pedeapsă, înrolați în armată, ca soldați simpli. Condamnații așteaptă ceasul morții cu cea mai mare liniște sufletească. Din contră, bătrânul rector al universității, în contra cărui se făcuseră demonstrațiile, cuprins de groază a înaintat Țarului o cerere de grațiere. Bătrânul învățat nu vrea ca în cariera sa științifică să aibă un episod atât de tragic, ca moartea celor 7 foști învățăcei ai săi.

Societatea „Steaua” înființată de curând sub președinția și prin inițiativa d-lui Ioan Kalinderu, cu scopul de a contribui la răspândirea scrierilor morale și patriotice în popor, are deja un număr de câte-va mił de membri, atât din cauza zelului deșus de dl Kalinderu pentru dezvoltarea ei, cât și din cauza cotizației minime de 2 lei pe lună.

În curând va tipări într'un număr mare de exemplare mai multe cărțicele scrise într'un stil popular, care se vor răspândi la sate cu prețuri foarte mici.

Pictor sinucis. Se anunță din Roma, că vestitul pictor Pidoc, cumnatul fostului ministru de externe austro-ungar Heimerle, s'a sinucis acolo trăgându și în cap un glonț de revolver. A murit imediat. Pricina: o boală de nervi incurabilă.

Copilul norocului. Rari muritori se pot azi asemăna cu conducătorul cancelariei notarului public din Rodez. În timp de trei luni, de trei ori i s'a îmbulzit norocul la casă: În Decembrie a câștigat cu un loz 100.000 coroane; în Ianuarie 400.000 coroane și acum în 3 Februarie a câștigat jumătate de milion întreg de coroane. — După toate astea mai spun foile, că fericitul muritor tot în 3 Februarie a câștigat și procesul de divorț, pornit în contra soției sale.

Un oraș în jale. Toate clopotele bisericilor din orașul Chalcis (în insula Euboea) sună de jale: 18 tineri svelți și nobili, cari plecaseră peste noapte pe întinsul mării, să prindă burete de mare (spongi), — au fost resturnați în valurile mării. Un orcan teribil li-a isbit barca de-o stâncă la termul Africii și i-a înecat pe toți. Nict unul n'a putut să scape. Întreg orașul e covârșit de jale adâncă.

Un munte amenințător. Din Zürich se telegrafiază, că o mare primejdie amenință comunele de sub poala muntelui Jura. Mai multe stânci de-ale muntelui, în valea Travers, au început să se despice zilele trecute, producând în sinul muntelui un șgomot teribil. Dacă vre-una dia stâncile despicate se prăbușește, toate comunele de sub coastă ar fi nimicite. Pentru învingurarea pericolului, autoritățile au scos din comune toată poporațiunea.

Influenza, această boală afurisită, bântue fără cruțare în toate țările din lume. În așa măsură însă nicări nu grasează, ca acum în New-York. După-cum se anunță, 500.000 de oameni zac acolo în influență

și mulți inși mor în fiecare zi. Spitalele sunt atât de țixite de bolnavi, că nu mai e loc pentru ei. Dintre poliștiți 400 inși zac în boala aceasta, și în două teatre ale orașului nu se mai în reprezentați, din pricina boalei.

Earna în Roma. De astă-dată și în Italia e iarnă în toată forma. Din Roma se telegrafează, că acolo a început să ningă din greu, așa că străzile orașului sunt acoperite cu pățuri groase de zăpadă.

Vezaval earșii aruncă foc. Din Roma se anunță, că de câteva zile Vezaval earșii e în plină revoluție internă. Escursionistiștii nu pot să s'apropie decât numai până la observator.

62.000 muritori de foame. Din Petersburg se anunță, că în ținutul Tomsk și Almolinsk (în Rusia) 62.000 de oameni sunt amenințați să moară de foame din cauza slabei recolte din anul trecut. Nict societatea, nict guvernul rusec nu mai pot impiedica jertfele miseriei și acum a început să bântue din cauza foametei tifosul negru în mijlocul sârmanului popor.

Marele apicultor Dzierzon e de 90 ani. Zilele trecute și a serbat în orașul Breslau (Prusia) a 90 a aniversare a nașterii sale marele cultivator de albine Dzierzon. Toți, căți se ocupă cu albinăritul, sigur au auzit cel puțin de coșuțele pentru albine, sistem Dzierzon. Acest bărbat, devenit atât de popular, s'a născut în Lowkowitz (Silesia-Prusiei) la 16 Ianuarie 1811. Ioan Dzierzon, după absolvirea teologiei din Breslau la 1834, a fost sfârșit într'u preot catolic în Karlsmarkt, unde a înființat 360 de stupini. La 1869 s'a retras în pensiune și de atunci s'a ocupat numai cu cultura albinelor. Tot el a descoperit și partenogensa albinelor. Dzierzon a scris și mai multe cărți despre albinărit; el a primit numeroase distincțiuni și numele lui a devenit foarte popular.

Dare de samă și mulțămintă publică. Mult on. d. Vasiliu Crașovan, preot român gr. or. în Babaș, împreună cu m. st. sa soție Iulia n. Morariu, au binevoit a mai dăruit pentru masa studenților dela gimnasiul nostru rom. gr. or. din Brad, suma de 85 coroane.

Primească marinimoșii dăruitori cea mai călduroasă mulțămintă.

Brad 2 Februarie v. 1901.

George Pârdu, dir. gimn. ș.

Posta redacției.

D-lui Dr. A. Halic, Lipova. Trimiteți întimpinare obiectivă și i-se va da loc. Persoanele celelalte la ce Vă împoartă? Declarați plin de insulte la adresa D-Tale s'a pus la locul cuvenit: la coș!

ULTIME ȘTIRI.

Capstadt, 18 Februarie. Azi s'au declarat alte trei casuri de ciumă.

Londra, 19 Februarie. Urmându-se desbaterea asupra mesagiului regal, secretarul de externe Cranborne a constatat, că în negocierile cu China e progres; a accentuat că toate propunerile reprezentantului Engliei la Peking au fost spriginite de Rusia, care n'a pus piedici la nimic, ci a arătat multă bunăvoință.

Chamberlaine a spus, ca răspuns mai multor întrebări ce i-s'au adresat, că în chestia sud-africană nu s'a produs nict o schimbare.

Londra, 19 Februarie. Contele Waldensee a preparat un nou plan relativ la tratativele mai departe cu China. La planul acesta au aderat toate puterile, afară de Rusia și Statele-Unite, cari deneagă aderarea pe motivul, că executarea noului plan ar însemna izbucnirea din nou a războiului chinez.

Editor. Aurel Popovici Barcianu. Red: răspuns: Ioan Russu Șirlianu.

tare economică. Se organizează brescele și meseriașii. Prin orașele și la sate se înființează institute de credit. Toată atenția se îndreptează asupra nevoilor de viață materială. Numai zilele trecute cetiam într'un ziar dela noi o încurajare adresată acestui curent, afirmându se, că „românismul și credința strămoșească se pot mai ușor conserva prin îmbunătățirea stărei materiale”...

Acest curent era firesc să se ivescă în eclipsa vieții noastre politice, în care ne găsim și nict n'avem motive să-l combatem din principiu. Suntem însă departe de a-l aplauda pe de-a întregul. Aglomerajia aceasta de bănci mari și mici în mijlocul unui popor sărac ca al nostru, mai ales când ele vor încăpă pe mâni nechemate — cum pilde avem deja — nu va aduce cu sine îmbunătățirea, ci desastrul stării noastre economice. Creșterea acestui curent poate să înabusească pentru timp îndelungat orice avânt ideal, poate să constituie o stavilă în calea noastră de progres cultural și național, poate demoraliza spiritele, să le facă înguste și egoiste, precum a făcut pe toți acei învățători, cari dia spirit de economie nu s'au putut decide să jertfească o sumă bogatelor pentru o revistă pedagogică și, ceca-

Un candidat de avocat român

Începând cu prima Martie 1901 poate afla aplicare în cancelaria avocațială a domnului Mihail Veliciu în Chișineu (Kis-jenő) unde reflectanții se pot adresa

Un candidat de avocat

cu praxă avocațială

și care vorbește corect limba română, poate afla îndată aplicare în cancelaria avocatului Dr. Nestor Oprean din Sânmiclăușul mare (Nagy-Szt.-Miklós.) Reflectanții să se adreseze direct numitului avocat.

7 rum.

Credemă, lele dragă, cafeaua Franck e ceva foarte bun. Fără densă nu se poate prepara o cafea cu lapte bună.

Eu și copiii mei mâncăm de aceasta de prânz și de seara cu pâine sau cu mămăliga; și ce minune, chiar și bărbatul meu s'a dat cu ea. —

Până acuma trebuia să bea la prânz și seara un vinars, dar decând a gustat odată Cafea cu lapte, nu'l mai trage inimă după vinars, și aceasta mă foarte bucură, fiind-că vinarsul, beutura cea stricătora, de multe ori îi-a tălbăcit capul bărbatului meu. —

Cât de curând, când vei veni pe la noi, te voi învăța, cum se face cafea cu lapte și vei vedea, că e bună, te vei învăța cu ea și Dumneata și vei cunoște folosul ei. —

D. X 1900 Q. 91.

Volatob.

J. W. L.

548 2—3

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

423 1—

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;
2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Dealușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Ciănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.) precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Este în interesul tuturor abonaților de a face propogandă pentru răspândirea „Revistei Ilustrate”. Cu cât numărul abonaților va fi mai mare; cu atât va apăre Revista mai bogat ilustrată și mai elegantă.

Cea mai bună și mai acomodată foaie beletristică pentru stimabilele doamne preotese și învățătoarese, precum și pentru gentilele domnișoare dela sate și tot omul știutor de carte este:

„Revista Ilustrată“, foaie enciclopedică literară

ce apare

de 2-ori pe lună în Șoimuș,

cu numeroase ilustrațiuni executate cele mai multe de cincograful curții imperiale din Viena și costă pe o jumătate de an numai două coroane.

552 2—3

Manuscrisurile și banii de prenumărășune sunt de a se trimite la administrațiunea „Revistei Ilustrate” în Șoimuș (Sajó Solymos), posta ultimă Nagy Sajó.

Abonamentele se fac de-adreptul prin mandat postal.

Abonamentul costă numai 2 coroane pe o jumătate de an.

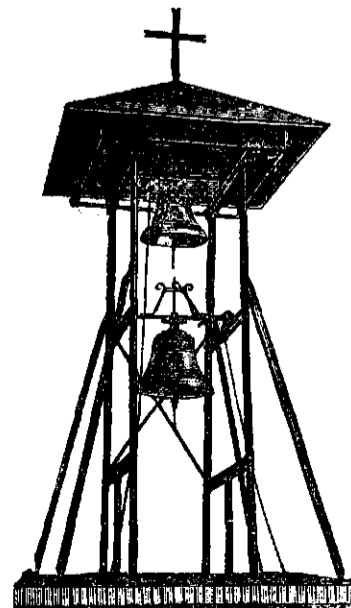
Premiat cu medaliă cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

Turnătoria de clopote și de metal
a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrația mai voluminată decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

505 20—